

МІСЦЕ І РОЛЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ЕКОНОМІЧНОМУ ТА СОЦІАЛЬНОМУ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Стабільне функціонування держави неможливе без її економічного розвитку, а розвинута економічна структура держави неможлива без політики охорони й захисту прав інтелектуальної власності. Тим більше, що організація дієвої системи правового забезпечення безпосередньо впливає як на ефективність розбудови національного науково-технологічного комплексу, так і на підвищення інвестиційного іміджу держави, запровадження сприятливого інноваційного клімату.

Інтелектуальна власність – це результат розумової та творчої діяльності людини. Об'єкти інтелектуальної власності охороняються державою, що стимулює розвиток економіки в країні. Без охорони об'єктів інтелектуальної власності, яку надає держава на законодавчому рівні, підприємства, фірми, установи не змогли б працювати над технічними винаходами, здійснювати відкриття у науковій сфері, виготовляти інноваційну продукцію.

Інтелектуальна діяльність людини завжди була каталізатором та рушійною силою науково-технічного та соціально-культурного розвитку будь-якого суспільства, засобом підвищення добробуту його громадян, а результати творчої діяльності людини були є і будуть найвищою та найціннішою формою прояву інтелекту людини.

Створення нових об'єктів інтелектуальної власності, зокрема винаходів, корисних людей, промислових зразків супроводжується багатьма питаннями, серед яких важливе місце посідають проблеми правової охорони цих об'єктів, прав та інтересів їхніх творців.

Нагальна необхідність ефективної охорони інтелектуальної власності для України зумовлюється обраною нею стратегією побудови цивілізованих ринкових відносин, забезпечення інновацій, розвитку економіки та забезпечення її соціальної орієнтації, що має спиратися, насамперед на активізацію власного інтелектуального потенціалу.

Від розв'язання проблеми створення ефективності системи захисту прав інтелектуальної власності в Україні залежить міцність фундаменту для інноваційного розвитку, її модернізації, підвищення конкурентоспроможності у світовій соціально-економічній системі. Слід визначити, що на сучасному етапі перед Україною стоїть низка невідкладних завдань, спрямованих на подальше поширення міжнародних стандартів у сфері правової охорони й захисту прав інтелектуальної власності.

Україна має потужний інтелектуальний потенціал і законодавство, яке захищає творців. Ці два об'єктивні чинники є обов'язковими, але недостатніми для подолання кризових явищ за наявних умов. Водночас одним з негативних чинників, які стоять на заваді широкому використанню вітчизняних інтелектуальних досягнень, є мізерний розвиток такого важливого наукового напрямку, як економіка інтелектуальної власності. Відсутня методична база для визначення вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності, утруднює, одного боку, достовірну оцінку новачків та масштабу їхнього впливу на процеси створення соціально орієнтованої ринкової економіки за сучасних умов реформування механізму господарювання, а з іншого, стримує розвиток інфраструктури, необхідної для розвитку інноваційної діяльності та комерціалізації її результатів за рахунок зовнішніх інвестицій.

Потрібно зазначити, що певним недоліком в Україні є те, що економічні пріоритети держави у сфері інтелектуальної власності не зовсім збігаються з пріоритетами провідних країн світу. Україна не має засобів для забезпечення структурної перебудови, стабільності та розвитку економіки. На багатьох підприємствах спостерігається високий рівень зношення основних виробничих фондів, використання застарілих технологій виробництва, висока матеріаломісткість продукції.

Оволодіння прийомами оперування інтелектуальною власністю створює умови для просування структурної перебудови шляхом акціонування і приватизації підприємств, за рахунок зростання ролі і зацікавленості творців нової техніки, підвищення відповідальності й ефективності роботи управлінського персоналу, примноження потужної управлінської когорти винахідників і науковців, розширення інноваційної діяльності та залучення іноземного капіталу.

Отже, проаналізувавши місце і роль інтелектуальної власності в економічному та соціальному розвитку держави, визнавши недоліки можна запропонувати наступні заходи для удосконалення підвищення ролі інтелектуальної власності:

- розробити методику економічної оцінки вартості та використання об'єктів інтелектуальної власності, оскільки оцінка є одним з провідних принципів управління;
- збільшити правовий захист об'єктів інтелектуальної власності;
- удосконалити систему обліку інтелектуальної власності (нематеріальних активів);
- розширити систему надання послуг у галузі інтелектуальної власності;
- створити базу незалежного інформаційного забезпечення інтелектуальної власності.